

ПАЭТЫКА ПЛАСТЫКІ

«Візуальная паэзія» — на адкрыццё. Цудоўны выбар. Сёлета VI Адкрыты форум эксперыментальных пластычных тэатраў «ПлаСтформа» прыцягвае асабліваю ўвагу менавіта айчыннымі пастаноўкамі. І ёсць чаму: адзін з лепшых (чытайце пра гэта далей, і зразумеце, чаму) спектакль айчыннай тэатральнай прасторы «Бетон», для якога аўтар Яўген Карняг і знайшоў такое незвычайнае вызначэнне, і яшчэ адна яго пастаноўка. Але чаго насамрэч чакае глядач ад гэтага форуму — пластычнага стаўлення да рэчаіснасці, якая часам паварочваецца нечаканымі гранямі: у мітусні дзён мы і не заўважаем тое прыгожае, што ўласціва жыццю, ды і прыгажосць самога чалавека, яго здольнасць быць сабой, гаварыць пра сябе. Нават без слоў. І ў гэтым маўчанні можа быць столькі паэзіі, сведчыць «ПлаСтформа». У гэтым маўчанні столькі чалавечага, што нядзіўна: галоўны сродак выказвання тут — цела. А яно можа быць красамоўным.

Чым так прыцягвае «ПлаСтформа»? Яна скіраваная на эксперымент. Тут можна пазнаёміцца з рознымі сучаснымі формамі і жанрамі ці нават убачыць тое, што, можа быць, яшчэ не атрымала асэнсавання і не вылучана ў асобны кірунак. Тут прасцей за ўсё зразумець, што значыць перформанс у тэатры, ды што такое хэпенінг, калі да дзеі можна нават далучыцца. Бо гэта той варыянт тэатральных зносінаў, пры якім прадугледжваецца не проста рэакцыя глядача, а нават яго актыўны ўдзел.

І яшчэ адметнасць гэтага форуму: ён скіраваны найперш на эксперымент у беларускай прасторы, на тое, каб актывізаваць крэатыў і вынаходніцтвы тых, для каго пластыка — галоўны сродак

выказвання. І ўзмацняецца ўражанне прадстаўленнямі гасцей, якія ці то ўдакладняюць нашы веды пра сучасны тэатр, ці то іх пашыраюць. Не першы год мы сочым за тым, якое развіццё атрымлівае пластычны рух у Беларусі: гэта бачна па колькасці ўдзельнікаў і якасці іх пастановак. Сёлета сярод удзельнікаў — калектывы з розных рэгіёнаў Беларусі, а таксама госці з Польшчы, Украіны і Нарвегіі.

Зразумела, найперш хочацца пазнаёміцца з гасцямі, але будзе больш цікава пабачыць спектаклі, што прадстаўляюць кірунак пластычнага тэатра ў Беларусі. Выдатна, што ў праграме — яго «ўдарныя сілы»: стартаваў форум у Рэспубліканскім тэатры беларускай драматургіі «Бетонам». Таксама ў праграму трапіла пастаноўка Яўгена Карняга ў Дзяржаўным тэатры лялек «Інтэрв'ю з вядзьмаркамі» — у ёй вельмі пластычна падаецца драма.

«ПлаСтформа», па сутнасці, стварае ўмовы для адыходу ад жорсткіх рамак — ва ўсім. Нават афіцыйнае адкрыццё форуму было запланавана пасля першага прагляду, ды і не на дзіцячы час: у крэатыўнай прасторы «Верх» — пастаноўка Валерыі Хрыпач «3 пункта А ў пункт Б» у стылі трагікамедыі з удзелам перформінг-групы *Structurers* і музыкаў *Radiofillz*. Хэпенінг — гэта калі ёсць адкрытае ўзаемадзеянне паміж выканаўцамі і глядачамі. Зрэшты, ужо зразумела, што пластычныя эксперыменты — зусім не дзіцячыя забавы, а сур'ёзная справа: на мове цела тэатры разважаюць на складаныя тэмы, абмяркоўваюць філасофскія рэчы, задаюць пытанні і імкнуцца даць на іх адказ. Гэтым, між іншым, вылучаецца ў айчынным тэатральным асяроддзі пластычны тэатр «ІнЖэст» і яго кіраўнік Вячаслаў Іназемцаў. Што ні дзея — то думкі, якія носіш з сабою гадамі ці нават дзесяцігоддзямі (у гэтага тэатра вельмі жывучыя пастаноўкі

Пластычны «Бетон» — на адкрыцці форуму.

менавіта таму, што актуальныя). На жаль, не адбылася запланаваная прэм'ера «Генезіс», або Паходжанне Відаў», але яе абяцаюць прадставіць ужо вясной: каб паразважаць пра канфлікт Прасторы і Цела.

Зрэшты, увесь форум фактычна пра гэта. З работамі украінскіх і польскіх гасцей яшчэ можна паспець пазнаёміцца. Гэта важна для лепшага разумення працэсаў, што адбываюцца ў беларускім тэатры. І тут варта яшчэ звярнуць увагу на монаспектакль «І пра надвор'е...» танц-тэатра «Галерэя» з Гродна, работу рэжысёра-харэографа Аляксандра Цэбнянкова і выканаўцы Васіля Мініча (16 лютага). На наступны дзень выступленні гасцей завершыць пастаноўка нашага харэографа Сяргея Паяркава «Лаўцы. Футурыстычная фантазія пра час», якая была адзначана на фестывалі сучаснай харэаграфіі ў Віцебску. Паглядзім, што адзначаюць спецыялісты?

З нарвежскім праектам *PLUSKVAM-PERFEKTUM* варта пазнаёміцца (18 лютага) таму, што гэта сумесная праца з Вячаславам Іназемцавым. А пасля — з інтэрактывам Міхаіла Камінскага «Назіральнік заўсёды», створаным сумесна са Студыяй танцавальнай імправізацыі *Dance Essence* і Майстэрняй сучаснага танца кафедры харэаграфіі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў (наша танцавальная будучыня!). І на заканчэнне — «Танцавальныя інструменты», альбо вечар сучаснага танца ў Рэспубліканскім тэатры беларускай драматургіі. Тое, што можа прыцягнуць і парадаваць усіх.

Сёлета форум прадугледзеў майстар-класы для тых, хто асабліва зацікаўлены ў «пластычным» развіцці тэатральнага мастацтва Беларусі. А яно, між іншым, ужо мае розныя абліччы. Паглядзіце!..

Ларыса ЦІМОШЫК